

[Hanne Reintoff.]

grund for at tillade anvendelsen af kemiske substanser på mark, i have og i industrien, herunder udledningen af disse stoffer i vandløb? Jeg ved godt, at man har dyre eksperimentelle toksicitetsstudier som grundlag, men disse resultater ved vi jo også ikke kan overføres fra dyr til mennesker uden videre.

Dernæst vil jeg gerne spørge, om der er taget hensyn til, at et stofs giftighed kan øges mange gange, hvis det optræder sammen med andre toksiske komponenter, f. eks. øger et stof som DDT sin giftighed betydeligt, hvis det findes sammen med visse andre stoffer, og det er jo netop det, der sker. I vore vandløb udledes ikke ét, men hundredvis af stoffer, fordi der hverken er kontrol, samordning eller planlægning på dette område. Nogle stoffer opdannes endda under processen og antager helt nye former. Det må også slås fast, at disse forskellige også i Danmark anvendte stoffer indgår i naturens kredsløb på en sådan måde, at de vender tilbage til os i koncentreret form. Det hjælper således ikke at konstatere, at koncentrationen af f. eks. DDT eller kviksølv i vandet er lav. Stofferne er nemlig ofte via plankton endt hos de fisk, vi spiser, i store koncentrationer. DDT er påvist hos fisk i meget store mængder, og man har i udlandet, blandt andet i Sverige, set eksempler på kviksølvforgiftninger på denne måde.

Jeg vil gerne vide, om der er foretaget relevante studier på den kroniske toksicitet, herunder evnen til at fremkalde carcinogene egenskaber eller påvirke forplantningsevne hos dyr og mennesker. Har man testet stoffernes indvirkning på fosterudviklingen? Har vi, før vi tillod et eller andet stofs anvendelse, sammenlignet med hele samfundets behov for stoffet på baggrund af den risiko, samfundet samlet tager? Det har vi ikke. Og vil man overveje og planlægge så grundigt i forvejen, at fordel og risiko set fra et samfundssyn vejes op imod hinanden? Vi kommer, eller vi er, i den situation, at vi i liberalismens efterhånden noget misbrugte navn lader private virksomheder fremstille et stof og tjene på det, og så kan samfundet bagefter måske med million- eller milliardbeløb lappe på de skader, der er sket. Jeg vil gerne spørge ministeren: hvordan får vi

dette livsvigtige område under kontrol, så konkurrencemotivet ikke øger skaden yderligere?

Strengt taget: har vi virkelig grundige videnskabelige undersøgelser, der beviser de forskellige giftstoffers fordelagtige virkning i det lange løb? Det har vi, så vidt jeg ved, ikke, og hvis de skulle findes, vil jeg meget gerne have at vide, hvor de er offentligt tilgængelige.

Jeg vil også meget indtrængende anmode om, at de her rejste problemer tages op til grundig overvejelse i udvalget og til besvarelse. At vedtage en lov uden at tage nævnte problemer i betragtning kan komme til at svie meget hårdt til kommende generationer, og det nytter ikke, vi tror, at vi kan skubbe det ud til fjern fremtid. Det kan blive den nok så nære. Det har vi allerede tydelige eksempler på i andre lande og begyndende her i Danmark.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg vil gerne indledningsvis takke ordførerne for tilslutningen til begge lovforslagene, og jeg skal ikke ved denne lejlighed knytte mange kommentarer til de faldne bemærkninger. Jeg mener, at hovedopgaven nu må være at fortsætte det udvalgsarbejde, som blev indledt i foråret, og hvor det var mit indtryk, at man var kommet igennem mange af disse ofte teknisk betonede ting. Der ligger jo et vældig stort forarbejde som grundlag for ikke alene lovforslagets fremsættelse, men også til forklaring af de problemer, der blev rejst i udvalget.

Der er af hr. Juul-Madsen peget på, at lovgivningen vedrørende vandløb har en vis relation til andre parallelle love, herunder landvindingsloven, og jeg bemærkede, uden at jeg skal gå ind i en drøftelse her ved denne lejlighed, med stor tilfredshed, at hr. Juul-Madsen pegede på, at nu må man passe på ikke at give sorteper videre.

Jeg skal som nævnt ikke gå ind i en debat om det — vi får senere lejlighed til på et andet grundlag at drøfte denne sammenhæng — men jeg vil gerne understrege, at de tre love, som man umiddelbart stilles over for, når det drejer sig om disse problemer, landvindingsloven, grundforbedringsloven og vandløbsloven, jo har en meget nøje sammenhæng. De har dog ikke så nøje sammenhæng, at man, som hr. Morten Lange